

Metodologia i didàctiques de treball a l'Educació Infantil

Autor: Mengual Caudeli, Aina (Maestro. Especialidad en Educación Infantil Graduado de Primaria con Mención en Lengua Inglesa. Asesora de formación del CEFIRE).

Público: Mestres Ed. Infantil. **Materia:** Didàctiques. **Idioma:** Catalán.

Título: Metodologia i didàctiques de treball a l'Educació Infantil.

Resumen

Al decret 38 / 2008 de 28 de Març estan establertes una sèrie d'orientacions metodològiques, les quals no determinen l'existència d'un mètode concret sinó que demostren unes orientacions generals per a qualsevol situació d'ensenyament-aprenentatge. A més, és important dir que aquestes orientacions metodològiques cal abordar-les en els projectes del centre i es basen en dos pilars: l'Escola Nova i el Constructivisme. També inclouré les aportacions de diverses autoritats del món de la pedagogia i psicologia, i els últims descobriments de la neurociència.

Palabras clave: educació infantil, metodologia, lectoescriptura, matemàtiques, constructivisme.

Title: Methodology and didactics of work in Childhood Education.

Abstract

At D.38 / 2008, March 28, a series of methodological guidelines are established, which do not determine the existence of a specific method but demonstrate general guidelines for any teaching-learning situation. In addition, it is important to say that these methodological orientations must be addressed in the projects of the center and are based on two pillars: the New School and Constructivism. I will also include the contributions of various authorities in the world of pedagogy and psychology, and the latest discoveries of neuroscience.

Keywords: child education, methodology, reading comprehension, mathematics, constructivism.

Recibido 2017-11-02; Aceptado 2017-11-07; Publicado 2017-12-25; Código PD: 090009

Els principis en què em base com a docent per a la meua metodologia són:

- **Globalització:** de manera que aquest siga el producte d'establir múltiples connexions, relacionant el nou amb el ja après. És, doncs, un procés holístic d'acostament de l'individu a la realitat.
- **Aprenentatge significatiu.** D'Ausubel quedarà reflectit a la meua aula relacionant les seues experiències prèvies amb els nous aprenentatges a través d'activitats que atraguen l'interés dels meus alumnes. Respecte a la neurologia, si no comprenem un concepte la nostra memòria semàntica es veu incapaç d'organitzar, classificar i relacionar la informació nova amb el ja existent. Aquest ens permet aconseguir la memorització comprensiva, i aprendre a aprendre.
- **El principi d'activitat,** tant física com mental, està basat en el joc, que contribueix a afavorir la col·laboració i participació entre els infants i acceptar i respectar normes, avançant en la fantasia, creativitat, etc.
- **Individualització** (atenció a la diversitat). L'aprenentatge ha de realitzar-se de manera global no generalitzable, ja que no tots els nens aprenen de la mateixa manera.
- **Socialització.** Segons Vigotsky, el procés d'aprenentatge no es realitza de forma aïllada sinó en interacció contínua amb els adults i els iguals.
- Tinc en compte **l'educació emocional:** la neurologia mostra com l'aprenentatge passa pel filtre emocional que valora les percepcions sensorials.
- Les **Noves Tecnologies** tenen gran importància a la meua aula ja que es tracta d'un recurs motivador, lúdic i actual.

Com ja he dit, aquesta etapa ha de ser organitzada de manera global, basant-nos en el caràcter sincrètic de la percepció infantil. Per això, intentaré que cadascuna de les experiències que plantege al meu alumnat tinga sentit per ella mateixa, que siga funcional (que aprofite per a alguna cosa) i el més real possible. En aquest punt del desenvolupament de la

programació didàctica, considere oportú indicar quina serà la metodologia que empraré per treballar els aspectes esmentats.

DIDÀCTICA DE LAS ACTIVITATS ORGANITZATIVES I SOCIOCULTURALS

Són experiències que construïm conjuntament alumnat i mestres i que ens ajuden a tenir la classe organitzada, o a celebrar diferents experiències d'aprenentatge. Les activitats organitzatives cal variar-les de forma que no resulten monòtones. I han de tenir un sentit, i allò més important, han de ser essencials per a l'aprenentatge: han d'establir una pauta que permeta anticipar què és el que va a ocórrer.

DIDÀCTICA DE LA LLENGUA ESCRITA

Les recents orientacions de la Conselleria van en el sentit que cal treballar els llenguatges a infantil des del plurilingüisme, és a dir, considerant les llengües oficials de la comunitat, i introduint l'anglès com a tercera llengua. La manera de treballar-les (L1 –valencià, L2 – castellà i L3- anglès) serà la següent:

L1. Alguns trets bàsics d'aquesta proposta són:

- El fonament del treball del llenguatge a l'educació infantil és la comunicació. Aquesta abasta aspectes com ara l'expressió de les vivències, la lectura de contes, teatre, etc.
- A l'assemblea, diària, aprenem a expressar els nostres sentiments, els nostres desitjos, les propostes que volem que es porten a la classe. Entre altres aspectes. Igualment aprenem a respectar el torn de paraula i a escoltar els nostres companys i les seves propostes. I anem enriquint el nostre llenguatge.
- A les rutines, controlem els fets diaris: assistència, oratge, etc.
- Sistemàticament es treballa l'expressió oral en representacions teatrals.
- El gust pel llenguatge escrit, amb la lectura de contes, posant èmfasi tant en la història com en l'autor, l'il·lustrador, l'editorial, els personatges, el títol.
- Treballem llenguatge escrit des de P3 a través de models variats de textos dels quals els xiquets ja tenen coneixement oral. Són textos amb significat i funcionalitat social. El xiquet llegeix i escriu des dels 3 anys, coneixent i respectant sempre el seu nivell de producció.
- Es treballa amb situacions funcionals a partir d'un context: es llig per comprendre i s'escriu per anotar o expressar.
- Proponem activitats que afavorisquen el desenvolupament de la capacitat de composició escrita, segons les modalitats de text treballades.
- El nen no només ha d'associar, imitar o memoritzar; sobretot ha de construir el seu propi coneixement, posant en funcionament les seves capacitats cognitives i els seus coneixements per realitzar activitats de lectura i escriptura
- El paper del mestre canvia, facilita als alumnes la possibilitat de descobrir.

A la nostra aula, per a treballar l'aprenentatge de la llengua partim de les aportacions constructivistes d'**Ana Teberoski** i **Neus Roca** per a l'alumnat amb neae. Seguint el mètode global d'Ana Teberosky, partim del seu nom i dels elements més significatius i familiars per arribar a analitzar la funcionalitat del codi escrit. L'objectiu és convertir la lectoescriptura en alguna cosa agradable, incorporant-ho en tot allò quotidià. Aquest mètode s'adequa a les característiques d'egocentrisme i sincretisme d'aquestes edats. Iniciarem el procés lectoescriptor amb l'ús de la MAJÚSCULA. Per què?

- a) Perquè les majúscules són unitats discretes que es poden diferenciar i comptar. La majúscula separa les lletres, la qual cosa ens facilita que puguem desglossar la paraula llegida en sons separats (lletres), i viceversa.
- b) Perquè les majúscules són més fàcils d'escriure i més assequibles per a les habilitats manuals dels xiquets/es, ja que tant sols necessita un control psicomotriu del colze (Llei Neurobiològica de Coghill)
- c) Perquè les majúscules les trobem normalment al llenguatge del carrer (anuncis, botigues, etc.); per tant, no li resulten estranyes.

El fet d'iniciar les sessions sempre amb les mateixes activitats ajuda els alumnes a seguir una seqüència i un ritme de treball.

L2. La realitzem en contextos significatius. El castellà és una llengua prou estesa i amb molta implantació social, pel això no ens caldrà insistir massa per trobar situacions en les quals el xiquet o la xiqueta puguen arribar a reconèixer.

Especialment s'introdueix a nivell oral mitjançant contes, cançons, endevinalles, obres de teatre,... sempre des de situacions contextualitzades..

L3. L'anglès esdevé un mitjà de comunicació necessari, imprescindible en una societat cada cop més globalitzada. El recurs principal són els contes construïts al voltant d'un eix central, cosa que permet l'alumnat captar tots els significats. La metodologia desenvolupada per **J. Mª Artigal** n'és un exemple d'introducció de l'anglès a Infantil seguint aquesta dinàmica.

DIDÀCTICA DE LES MATEMÀTIQUES: (ÀMBIT: MEDI FÍSIC, SOCIAL, CULTURAL)

Les matemàtiques les entenem com una eina que ens ajuda a interpretar el món en el qual vivim. Quan els nens i nenes entren a l'escola ja han elaborat una sèrie de coneixements matemàtics en el seu context familiar. Com a mestra em cal esbrinar i aprofitar el que saben per ajudar-los a aproximar-se a una matemàtica més formal. Ho faré a partir de:

- Aprofitar les situacions quotidianes i lúdiques que es donen en un marc informal, pel que tenen de significatives i motivadores.
- Plantejar, sempre que siga possible, que el xiquet pense, que faça les relacions i les expresse. La meua intervenció ha de prendre forma de pregunta, d'invitació a buscar la reflexió oral com a testimoni de l'activitat mental.
- Seguint a **Piaget**, hem de partir d'allò perceptiu i simbòlic, per arribar a situacions amb un major nivell d'abstracció.

Els continguts claus a treballar són:

- Nocions qualitatives
- Nocions de quantitat
- Nocions de número com a ordre
- Nocions de mesura
- Nocions espacials

FILOSOFÍA A L'AULA (COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ)

Basant-nos en **Angèlica Sátiro**, la filosofia a l'aula té com a principal objectiu que els xiquets/es aprenguen a pensar i que aquest acte els agrade i els produeca plaer. El projecte s'anomena «Jugar a pensar» on es treballem diversos contes de «Naix la marieta Joanina». Són un total de dotze relats molt curts on el personatge principal és la marieta que va trobant-se amb diversos animals al llarg del conte. A partir d'aquests contes treballem diferents habilitats de pensament:

- Habilitats de percepció: observar, escoltar atentament, assaborir, olorar, palpar, percebre moviments i connectar sensacions.
- Habilitats d'investigació: buscar alternatives, imaginar.
- Habilitats de conceptualització: formular conceptes precisos, donar exemples i contraexemples, agrupar i classificar, comparar i contrastar.
- Habilitats de raonament: raonar analògicament, relacionar les parts i el tot.
- Habilitats de traducció: narrar i descriure, interpretar, improvisar, traduir diversos llenguatges entre si.

DIDÀCTICA DE LA MÚSICA

Plató ja ho defineix com **"el màxim coneixement"**. És el recurs didàctic més universal dels pobles. La llengua, les matemàtiques, els jocs, sempre s'han après cantant. A més, María Zambrano afirma que **"La música és la que ensenya la**

justa mesura d' escoltar. La música és un component essencial de la identitat cultural dels pobles i de les persones. Un mitjà privilegiat de comunicació entre els individus i entre les cultures”.

A l'aula utilitzarem el ritme, el so, el timbre de la veu, el dels instruments de percussió, el moviment i el cant. Tot això ho farem seguint una metodologia, que és aquesta:

- Mètode Ideovisual de **Decroly**: a través del musicograma per facilitar l'aprenentatge de la lletra.
- Mètode **Dalcrozy**: per treballar les danses.
- Mètode de Karl **Orff**: per iniciar-nos en el ritme a través de la percussió corporal.

La música és una eina molt utilitzada; la fem servir en molts moments: per donar-nos el bon dia, en els contes, per a celebrar festes i efemèrides, entre altres.

DIDÀCTICA DE LA PSICOMOTRICITAT

S'entén el treball psicomotor a la sala de psicomotricitat com una seqüència de fases que van succeint de manera coherent i ordenada.

D'aquesta manera, i basant-nos en la Pràctica Psicomotriu Aucouturier, es proposa una seqüència de cinc fases en les quals s'organitza cada sessió.

1-ASSEMBLEA. Per a aquesta fase els xiquets/es es disposen asseguts en bancs suecs, des d'on poden observar la disposició de la sala. A continuació, els menuts se situen al voltant d'una torre de peces de foam que tenim a l'aula.

És en aquest moment quan hem de recordar-los les normes que s'han de tenir en compte per a jugar, i les situacions que van passar en sessions anteriors.

2-ESCALFAMENT. Abans de l'activitat motriu espontània es proposa als xiquets/es un joc que serveix d'escalfament per evitar possibles lesions.

3-DESTRUCCIÓ DE LA TORRE. Arriba el moment de destruir la torre de coixins, a través de la qual els xiquets/es es descarreguen emocionalment. Aquesta muralla o torre es destruïda pels xiquets/es on el seu objectiu radica en la cooperació, l'ajuda i el descobriment d'allò que queda darrere de la barrera. D'aquesta manera aprendran a afrontar més fàcilment situacions de la vida quotidiana.

Una vegada destruïda la barrera, els alumnes experimentaran amb els materials que s'hi troben (aros, cordes, bancs...) descobrint així les diverses possibilitats de la troballa..

Per finalitzar el joc lliure, hauran de tornar a fer la torre tal i com estava organitzada abans de començar l'activitat. D'aquesta forma treballarem l'ordre i la memòria.

4-TREBALL A L'AULA. Després de la fase de joc motriu espontani, els xiquets/es hauran de representar algun aspecte de la sessió viscuda. Aquesta representació pot estar feta amb construccions, mitjançant un dibuix, un modelat... Aquest tipus d'activitats ajuden a passar del plaer de fer al plaer de pensar.

Bibliografía

- Imideo Nerici: «Hacia una didáctica general dinámica». BCP.
- Muñoz C (2008): Didáctica de la Educación Infantil. Altamar.
- Requena MªDolores (05/2009): Didáctica de la Educación Infantil. Editex.
- Casla Soles, Marta ¿Cómo empieza el lenguaje?. Graó